

เพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับ การใช้กัญชาทางการแพทย์

สรุปจากประชุม ฟันฟูเวชปฏิบัติ เมื่อวันที่ 22-26 มีนาคม 2564 และรายงานสรุปผลการศึกษาดูตาม ผู้รับบริการใช้กัญชาทางการแพทย์ (จากผลสรุปรายงานแนวปฏิบัติการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty practice) ณ คลินิกกัญชาทางการแพทย์ โรงพยาบาลหาดใหญ่)

อ.ธารินี นนทพุทธ และ อ.ปฐมามาศ โชติบัณ

กรมการแพทย์มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้สารสกัดจากกัญชามาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) สารสกัดกัญชาได้ประโยชน์ในการรักษาซึ่งมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนชัดเจน ใน 4 ภาวะดังต่อไปนี้
 - 1.1 ใช้ในภาวะคลื่นไส้อาเจียนในผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัด
 - 1.2 ใช้ในโรคลมชักที่รักษายากในเด็กและโรคลมชักที่ดื้อยา
 - 1.3 ใช้รักษาภาวะกล้ามเนื้อหดเกร็ง ในผู้ป่วยปลอกประสาทเสื่อมแข็ง
 - 1.4 ใช้รักษาภาวะปวดประสาทที่ใช้วิธีการรักษาอื่น ๆ แล้วไม่ได้ผล
- 2) สารสกัดจากกัญชาน่าจะได้ประโยชน์ในการควบคุมอาการ ซึ่งควรมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนหรือวิจัยเพิ่มเติม ในประเด็นความปลอดภัยและประสิทธิผลเพื่อสนับสนุนการนำมาใช้ ในผู้ป่วย 5 โรค ดังต่อไปนี้
 - 2.1 โรคพาร์กินสัน
 - 2.2 โรคอัลไซเมอร์
 - 2.3 โรควิตกกังวล
 - 2.4 ผู้ป่วยที่ต้องดูแลแบบประคับประคอง
 - 2.5 ผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย
- 3) สารสกัดกัญชาอาจจะมีประโยชน์ในการรักษาแต่ยังขาดข้อมูลจากงานวิจัยสนับสนุนที่ชัดเจนเพียงพอ ในด้านความปลอดภัยและประสิทธิผล ซึ่งต้องศึกษาวิจัยในหลอดทดลองและสัตว์ทดลองก่อนนำมาศึกษาวิจัยในมนุษย์ ซึ่งระบุไว้เพียง 1 ปัญหาคือ การรักษาโรคมะเร็งเกือบทุกชนิด

ซึ่งถือเป็นข้อมูลสำคัญในการพิจารณาสั่งจ่ายสารสกัดจากกัญชาทางการแพทย์แบบแผนปัจจุบัน ให้แก่ผู้มารับบริการในคลินิกพิเศษ (คลินิกกัญชาทางการแพทย์ ที่จัดตั้งขึ้นเพิ่มเติมในโรงพยาบาลต่างๆ) สำหรับคลินิกกัญชาทางการแพทย์ โรงพยาบาลหาดใหญ่ มีบริการกัญชาทางการแพทย์ทั้งแบบแผนปัจจุบัน (ใช้สารสกัดน้ำมันกัญชา สูตรของกรมการแพทย์) และแบบแผนไทย (ใช้สูตรน้ำมันกัญชา อ.เดชา และยาแผน

ไทยที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม) สำหรับผู้มารับบริการกัญชาทางการแพทย์แบบแผนไทย ที่ดิฉัน และอาจารย์ ปฐมา มาศ โขติบัณฑิตใจเลือกปฏิบัติการพยาบาล (Faculty practice) มีตัวอย่าง 4 เคส มารายงานดังนี้

เคส	ข้อมูลเบื้องต้น	ผลการรับบริการรักษา/ดูแล	หมายเหตุ
1	เคสใหม่ ชาย 52 ปี เคยใช้แบบชงเป็นชาดื่มก่อนนอน เพื่อช่วยให้หลับดีขึ้น แต่บางครั้งไม่มีใบกัญชาสด สนใจน้ำมันกัญชา	<u>ครั้งที่ 1</u> แพทย์แผนไทยจ่ายน้ำมันกัญชาสูตร อ.เดชา เริ่มที่ 2 หยดได้ลิ้น น้ด 4 สัปดาห์ <u>ครั้งที่ 2</u> มาตามนัด หลังจากใช้น้ำมันกัญชาสูตร อ.เดชา จำนวน 2 หยดได้ลิ้น นอนหลับได้ดียิ่งขึ้น ไม่มีผลข้างเคียง ได้รับน้ำมันกัญชาต่อ และนัด 8 สัปดาห์	<u>เน้นย้ำ</u> การไม่ให้ปรับเพิ่มขนาดด้วยตนเองและไม่จำเป็นต้องใช้น้ำมันกัญชาทุกวัน หากมีการใช้แบบกัญชาสด ชงเป็นชาดื่ม)
2	เคสใหม่ ชาย 45 ปี ปวดเรื้อรัง OPD อายุรกรรมส่งปรึกษาเพื่อรับกัญชา แบบแผนปัจจุบัน เพื่อบรรเทาอาการปวดเรื้อรัง	<u>ครั้งที่ 1</u> แพทย์สรุปไม่เข้าคุณสมบัติแนะนำส่งไปตรวจเท้าเสริมสันเพื่อแก้ปัญหาปวดจากการเดิน <u>ติดตามต่อ</u> ไม่พบข้อมูลว่าผู้ป่วยมารับบริการที่แผนก	<u>แนะนำ</u> ให้หาเวลามารับบริการเป็นผู้ป่วยใหม่สำหรับกัญชาทางการแพทย์แผนไทย
3	-เคสใหม่ หญิง 55 ปี Chronic Exzema ให้คำแนะนำเพิ่มเกี่ยวกับบ่งค/หลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นอาการแพ้ผิวหนัง	<u>ครั้งที่ 1</u> พบแพทย์แผนไทย แนะนำการใช้กัญชาสำหรับทาโรคผิวหนัง (น้ำมันเมล็ดฝ้าย ผสมยาผงกัญชาผสม) และนัด F/U 5 มี.ค. 64 <u>ติดตามต่อ</u> ไม่พบข้อมูลว่าผู้ป่วยมารับบริการตามนัด	<u>แนะนำ</u> เกี่ยวกับบ่งค/หลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นอาการแพ้ผิวหนัง เช่น อาหาร (วางแผนการติดตามเยี่ยมต่อไป)
4	-เคสใหม่ ชาย 66 ปี บริหารบริษัทตรวจสอบบัญชี มีปัญหานอนหลับยาก และนอนหลับได้ไม่นาน(หลับๆตื่นๆ เคยลองใช้น้ำมันกัญชาที่เพื่อนแนะนำช่วยให้หลับได้ดีขึ้น จึงสนใจมารับบริการ)	<u>ครั้งที่ 1</u> แพทย์แผนไทยจ่าย ยาหอมเทพจิตร และยาหอมนวโกศ น้ด 4 สัปดาห์ -สอบถามเพิ่มเติม พบว่าช่วงนี้น้ำมันกัญชาสูตร อ.เดชา มีไม่เพียงพอต้องสำรองไว้จ่ายเคสเก่าตามนัด <u>ครั้งที่ 2</u> มาตามนัด แพทย์แผนไทยจ่ายน้ำมันกัญชาสูตร อ.เดชา เริ่มที่ 1 หยดได้ลิ้น น้ด 4 สัปดาห์	แนะนำวิธีใช้น้ำมันกัญชาแบบหยดได้ลิ้น และให้สังเกตผลข้างเคียง

ซึ่งการพิจารณาส่งจ่ายสารสกัดจากกัญชาจะต้องคำนึงถึงประสิทธิผลและความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับประโยชน์สูงสุด

กัญชาเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์นำมาใช้รักษาอาการหรือภาวะเจ็บป่วยได้ในทางการแพทย์ แต่ก็ยังคงเป็นยาเสพติดและผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่าจะมีการปลดล็อกกฎหมายให้สามารถนำมาใช้ในทางการแพทย์ และการวิจัยได้ แต่ก็ไม่ใช่ทุกคนจะสามารถปลูกหรือใช้ได้อย่างเสรี ตามที่ระบุในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2522 ซึ่งถือเป็นการผ่อนปรน และช่วยเปิดโอกาสให้สามารถนำกัญชามาใช้ประโยชน์ในการรักษาผู้ป่วยแต่ควรอยู่ภายใต้การดูแลหรือควบคุมของแพทย์ และนับเป็นความหวังของผู้ป่วยจำนวนมากที่รอคอยยาที่ได้จากสารสกัดกัญชานี้มาใช้รักษาโรค และถือเป็นความก้าวหน้าทางการแพทย์ของประเทศไทยที่จะมีการพัฒนาต่อไปอีกเรื่อยๆ ซึ่งทั้งหมดนี้จะก้าวหน้าต่อไปได้มากน้อยเพียงใดนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนเพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทางการแพทย์และสามารถใช้ยาสมุนไพรรักษาโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป.